

Briselē, 2022. gada 18. novembrī
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2022/0379(COD)

14973/22
ADD 3

TELECOM 474
DIGIT 214
CYBER 375
CODEC 1778
IA 193

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2022. gada 18. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	SWD(2022) 722 final
Temats:	KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS Pavaddokuments dokumentam Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko nosaka pasākumus augsta līmeņa publiskā sektora sadarbspējai visā Savienībā (Sadarbspējīgas Eiropas akts)

Pielikumā ir pievienots dokuments SWD(2022) 722 *final*.

Pielikumā: SWD(2022) 722 *final*

Briselē, 18.11.2022.
SWD(2022) 722 final

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS
IETEKMES NOVĒRTĒJUMA KOPSAVILKUMA ZIŅOJUMS

Pavaddokuments dokumentam

Priekšlikums
EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko nosaka pasākumus augsta līmeņa publiskā sektora sadarbībai visā Savienībā
(Sadarbīpējīgas Eiropas akts)

{COM(2022) 720 final} - {SEC(2022) 720 final} - {SWD(2022) 720 final} -
{SWD(2022) 721 final}

Šajā ziņojumā ir sniegts Eiropas sadarbības satvara (*EIF*) retrospektīvs novērtējums un ietekmes novērtējums pastiprinātai Eiropas valdību sadarbības rīcībpolitikai.

1. POLITIKAS IEVIRZE UN VAJADZĪBA RĪKOTIES

Sadarbspēja pati par sevi nav mērķis. Tas ir instruments, kas ir kļuvis par digitāli iespējotas politikas veidošanas un īstenošanas galveno aspektu. Sadarbība ļauj organizācijām netraucēti mijiedarboties, apmainīties ar informāciju un zināšanām visos līmeņos, izmantojot to IT sistēmas. Nepietiek tikai ar tehniskiem līdzekļiem, ir vajadzīgi nolīgumi starp dažādām organizācijām, saskaņoti datu apraksti, tiesību akti, kas atvieglo datu apmaiņu un sadarbības kultūru.

Sadarbspējai ir būtiska nozīme Eiropas vienotā tirgus arvien pieaugošā digitalizācijā. Tai ir nozīme *nozaru politikā*, jo īpaši tajās, kurām ir cieša saikne ar publisko sektoru, piemēram, tieslietas un iekšlietas, nodokļi un muiža, transports vai veselība, kā arī uzņēmējdarbības un rūpniecības regulējums. Sadarbība ir aktuāls temats Eiropas komunikāciju tīklos un digitālajā un datu politikā. Īpaša *horizontāla* ES sadarbības politika pastāv jau vairāk nekā 15 gadus, īpašu uzmanību pievēršot publiskajam sektoram. Kopš 1995. gada Komisija īsteno sadarbības atbalsta programmas, kas tagad ir daļa no programmas “Digitālā Eiropa”. *EIF* pirmo reizi tika formulēts 2004. gadā un atjaunināts 2010. un 2017. gadā. *EIF* uzsver, ka ir svarīgi ņemt vērā visus attiecīgos aspektus un slāņus — tehniskos, semantiskos, organizatoriskos un juridiskos, kā arī izmantot integrētu pārvaldības pieeju.

Šodien *EIF* ir *vispārpieņemtais* konceptuālais satvars sadarbībai ES un ārpus tās. Tomēr šī satvara piemērošana joprojām ir pilnībā brīvprātīga, un šī iemesla dēļ, kā liecina *EIF* novērtējums, tā potenciālu samazināt administratīvo slogu un uzlabot politikas īstenošanu vēl aizvien nepietiekami izmanto¹. Ņemot vērā minēto un pieaugot digitālās pārveides tempam, dalībvalstu publiskā sektora pārveides ministri un galvenie informācijas speciālisti (*CIO*) arvien vairāk aicina stiprināt Eiropas sadarbību sadarbības jomā. Jau pirms Covid-19 viņi uzstāja, lai tā piemērošana tiktu vispārināta². Krīzes situācijas laikā radās nepieciešamība uzlabot digitālo pārrobežu un starpnozaru mijiedarbību, kā rezultātā prasība vispārināt *EIF* piemērošanu pastiprinājās.

Komisija atzina vajadzību rīkoties³ un apņēmas līdz 2022. gada vasarai nākt klajā ar pastiprinātu sadarbības rīcībpolitiku⁴.

2. PROBLĒMA UN POLITIKAS MĒRĶI

EIF novērtējuma un ietekmes novērtējuma rezultāti liecina, ka pašreizējā neoficiālā sadarbības rīcībpolitika, kuras pamatā ir tikai brīvprātīgi pasākumi, nav pietiekama, lai

¹ Sk. *EIF* galīgā novērtējuma rezultātus, SWD(2022) 720 final.

² Piemēram, ministru deklarācijas, kas parakstītas 2017. gadā Tallinā (<https://www.mkm.ee/en/objectives-activities/information-society/tallinn-declaration>) un 2020. gadā Berlīnē (<https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/pressemitteilungen/EN/2020/12/berlin-declaration-digitalization.html>) un Komisijas ekspertu grupas sabiedrisko pakalpojumu sadarbības jautājumos locekļu ieteikumi (<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=lv&groupID=3714>).

³ Komisijas 2020. gada februāra paziņojums “Eiropas digitālās nākotnes veidošana”, COM(2020) 67 (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf).

⁴ Komisijas 2022. gada darba programma, COM(2021) 645 (https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar%3A9fb5131e-30e9-11ec-bd8e-01aa75ed71a1.0001.02/DOC_2&format=PDF), 7. lpp.

palīdzētu novērst ES publiskajam sektoram piemītošus pārrobežu un starpnozaru šķēršļus. ES publiskās pārvaldes iestāžu pakalpojumu un datu ierobežotā sadarbības noved pie ierobežotiem digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem, tādējādi nav iespējams pilnībā izmantot to potenciālu un sasniegt Eiropas mērķi izveidot digitālo vienoto tirgu. Savukārt tas paaugstina izmaksas un samazina efektivitāti visos publiskās pārvaldes līmeņos Eiropas Savienībā, palielina administratīvo slogu iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pašām pārvaldes iestādēm, kavē Eiropas politikas īstenošanu dalībvalstīs un digitālā vienotā tirgus izveidi, ierobežo inovācijas potenciālu un kavē ES digitālo suverenitāti. Ietekmes novērtējumā ir apzināti šādi problēmu cēloņi:

- neefektīva ES politikas, Eiropas Komisijas un dalībvalstu sadarbības centieni pārvaldība visos administratīvajos līmeņos (valsts, reģionālā, vietējā) un nozarēs;
- trūkst kopīgu minimālo sadarbības specifikāciju, kopīgu risinājumu, standartu; un
- “sadarbības pēc noklusējuma” pieejas trūkums ES politikas izstrādē un īstenošanā.

Jaunā tiesiskā regulējuma un tam pievienotā paziņojuma mērķis ir stiprināt sadarbību, lai nodrošinātu, ka digitālie publiskie pakalpojumi darbojas pāri robežām un pieejami visiem Eiropā, veicinot saskaņotu, antropocentrisku pieeju sadarbībai, kas integrēta visā posmā no politikas veidošanas līdz politikas īstenošanai visā Eiropā, izveidojot skaidru pārvaldību un risinājumu un specifikāciju ekosistēmu.

Ja ES nerīkosies, lai uzlabotu sadarbību, ES ne tikai zaudēs iespēju ievērojami samazināt administratīvo slogu, bet tas arī negatīvi ietekmēs publiskās pārvaldes iestāžu noturību un to inovācijas spēju. Pašreizējais politikas satvars brīvprātīgai sadarbībai sadarbības jomā *EIF* ietvaros nav piemērots pārrobežu sadarbības stiprināšanai. Tam trūkst integrētas sistēmiskas sadarbības pieejas politikas veidošanas, kopīgu īstenošanas resursu un kopīgas atbildības jomā.

3. POLITIKAS RISINĀJUMI, PAREDZAMĀ IETEKME UN VĒLAMĀIS RISINĀJUMS

Šajā ietekmes novērtējumā papildus pamatscenārijam “nerīkošanās” ir salīdzinātas trīs iespējas. Ar pamatscenāriju un 1. risinājumu turpina pašreizējo brīvprātīgo pieeju, un 1. risinājums paredz pakāpeniski turpināt *EIF* attīstību. Ar 2. un 3. risinājumu ierosinātas likumdošanas darbības, 2. risinājumā galveno uzmanību pievēršot strukturētas sadarbības mehānisma izveidei ar skaidrām pilnvarām, lai nodrošinātu saskaņotu kopīgu sadarbības resursu nepārtrauktu attīstību un uzturēšanu, kā arī lēmumu pieņemšanu par kopīgiem eksperimentiem un mērķtiecīgiem politikas atbalsta projektiem. Visaptverošākais 3. risinājums ir vērsts uz tieši piemērojamu Eiropas sadarbības minimālo prasību noteikšanu tiesību aktos, kas atjauninātas ar īstenošanas lēmumiem.

Paredzamās ietekmes novērtējums liecina, ka pamatscenārijs un 1. risinājums pienācīgi nenovērsīs *EIF* novērtējumā konstatētās nepilnības, galvenokārt ierobežoto sadarbības stimulu dēļ. Turklāt neviens no tiem neatbilstu dalībvalstu politiskajām un operatīvajām cerībām⁵. Paredzams, ka 3. risinājums būs efektīvs, lai gan tikai laika gaitā un ar ļoti lieliem īstenošanas centieniem un izmaksām. Paredzams, ka tas būs mazāk efektīvs elastīgas un nākotnes prasībām atbilstošas reakcijas uz strauji mainīgajām tehnoloģiju un politikas vajadzībām nodrošināšanā. Arī 3. risinājums, visticamāk, saņems mazāku politisko atbalstu, jo tam ir tālejošs raksturs un tas ir ļoti kutelīgs subsidiaritātes jomā (piemēram, attiecībā uz dalībvalstu mantotajām sistēmām).

Vēlamais variants ir 2. risinājums. Paredzams, ka izvēle izveidot strukturētu sadarbības mehānismu nodrošinās dalībvalstu pieprasīto stabilitāti un (juridisko) noteiktību, vienlaikus

⁵ Kā, piemēram, ekspertu grupas ieteikumu pirmajā nodaļā.

nodrošinot vajadzīgo elastību, lai pastāvīgi attīstītu kopīgus sadarbības resursus, reaģējot uz mainīgajām politikas vajadzībām. Tā vietā, lai noteiktu (minimālās) sadarbības prasības tieši tiesību aktos (kā tas būtu 3. risinājumā), 2. risinājumā galvenā uzmanība ir pievērsta procesa prasību noteikšanai, kas ir piemērotāka straujajām tehnoloģiskajām pārmaiņām un samērīgāka, ņemot vērā ietekmi uz mantotām sistēmām. Paredzams, ka kopīga ES sadarbības pārvaldība nodrošinās augšupēju sadarbību un lejupēju līdzatbildību starp galvenajām ieinteresētajām personām dalībvalstīs, veidojot koplietojamu sadarbības risinājumu ekosistēmu. Tas atvieglo agrīnu iesaistīšanos politikas izstrādē un līdz-investīciju vajadzību apzināšanā un uzlabo politikas īstenošanu. Šo iemeslu dēļ 2. risinājums nav drauds, bet gan veicina subsidiaritāti, stiprina valsts pārvaldes iestāžu noturību un digitālo suverenitāti.

Ņemot vērā sadarbības tiešo ietekmi uz politikas jomām, tās tiešo ietekmi ir grūti izteikt skaitļos. Komisijas Kopīgā pētniecības centra (*JRC*)⁶ pētījumā aplēsts ievērojams ietaupījumu potenciāls vai bezdarbības izmaksas: pateicoties uzlabotai sadarbībai, iedzīvotāji varētu ietaupīt līdz pat 24 miljoniem stundu gadā, sasniedzot EUR 543 miljonus; uzņēmumi varētu ietaupīt 30 miljardus stundu jeb EUR 568 miljardus gadā. Aplēstie izmaksu ietaupījumi, kas piešķirti pārrobežu sadarbībai, ir robežās no 5,5 līdz 6,3 miljoniem EUR iedzīvotājiem un no 5,7 līdz 19,2 miljardiem EUR uzņēmumiem.

4. NOVĒRTĒŠANAS UN IETEKMES NOVĒRTĒŠANAS PROCESS

Šis retrospektīvā novērtējuma un ietekmes novērtējuma ziņojums ir balstīts uz *EIF* un *ISA*² sadarbības atbalsta programmas izvērtējumiem⁷, kas veikti laikposmā no 2020. gada septembra līdz 2021. gada septembrim. Tā pamatā ir analīze, ko veicis neatkarīgs ārējs līgumslēdzējs⁸, un starptautiski avoti, piemēram, ESAO. Vēl viens svarīgs ziņojuma avots ir 3. punktā minētais *JRC* pētījums par to, kā kvantitatīvi noteikt ietekmi uz sadarbību, pamatojoties uz tā ilglaicīgo darbu saistībā ar sadarbību atrašanās vietā.

Ņemot vērā subsidiaritātes jutīgumu, izstrādājot pastiprinātu ES valdību sadarbības rīcībpolitiku, Komisija 2020. un 2021. gadā kopā ar dalībvalstu *CIO* birojiem ir kopīgi izstrādājusi politikas risinājumus un kopīgi veidojusi elementus iespējamai likumdošanas darbībai. Tāpēc ieteikumi, ko 2021. gada oktobrī pieņēma Komisijas dalībvalstu ekspertu grupa (*CIO* un digitālās pārveides departamenti), kā arī ministru deklarācijas, kas parakstītas 2017. gadā Tallinā un 2020. gadā Berlīnē, sniedz detalizētu ieskatu par galvenajām ieinteresēto personu vēlmēm.

⁶ Ulrich, P., Duch Brown, N., Kotsev, A., Minghini, M., Hernandez Quiros, L., Boguslawski, R. and Pignatelli, F., Quantifying the Benefits of Location Interoperability in the European Union, EUR 31004 EN, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2022, ISBN 978-92-76-48846-0, doi:10.2760/72064, JRC127330.

⁷ Sk. *EIF* galīgo novērtējumu, SWD(2022) 720 final, un *ISA*² programmas galīgo novērtējumu, COM/2021/965 final, SWD/2021/965 final.

⁸ Sk., piemēram, CEPS (2021): Pētījums *EIF* īstenošanas novērtējuma atbalstam, Eiropas Komisija. DOI: 10.2799/58201 un CEPS (2021): Pētījums, kas pamato Eiropas publiskās pārvaldes iestāžu, uzņēmumu un iedzīvotāju sadarbības risinājumu programmas (*ISA*²) galīgo novērtējumu, Eiropas Komisija. DOI: 10.2799/94683.